

Програма
вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти
Комунального закладу «Зміївський ліцей № 1
імені двічі Героя Радянського Союзу З.К.Слюсаренка»
Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області

1. Загальні положення

- 1.1. Дана інструкція є нормативним документом в межах КЗ «Зміївський ліцей № 1 ім. З.К.Слюсаренка» (опорного закладу, Височинівської, За донецької філії) (далі – заклад).
- 1.2. Програма вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час перебування в закладі та на його території.
- 1.3. Програму вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти розроблено відповідно до Положенням про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 №1669, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за №100/31552.
- 1.4. Всі учасники освітнього процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях.
- 1.5. У закладі встановлено п'ятиденний робочий тиждень із двома вихідними.
- 1.6. Початок освітнього процесу починається о 8 год. 00 хв.
- 1.7. Усі учні повинні приходити за 10 хв до початку освітнього процесу.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності здобувачів освіти
під час освітнього процесу у закладі освіти

- 2.1. Здобувачі освіти зобов'язані під час освітнього процесу виконувати вимоги з безпеки життєдіяльності, правила техніки безпеки, передбачені відповідними правилами та Інструкціями, дотримуватися дисципліни.
- 2.2. У кабінетах фізики, хімії, біології, інформатики, спортивних залах здобувачам освіти необхідно дотримуватись вимог Інструкцій з безпеки життєдіяльності, розроблених і затверджених для цих кабінетів.
- 2.3. Заборонено використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них легкозаймисті рідини, обгортати папером або Тканиною електричні лампи, клеювати ділянки електропроводки легкозаймистою тканиною, Папером працювати на несправному обладнанні.
- 2.4. Здобувачі освіти зобов'язані:
 - берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо, бережливо ставитися до шкільного майна,

- сумлінно дотримуватися Правил особистої гігієни і санітарних норм на місці навчання,
- виконувати лише ту роботу, яку доручив учитель після прослуханого інструктажу,
- мати зручне взуття на низькому підборі. У дівчат підбір має бути до 5 см заввишки, стійкий, квадратний.
- уважно та спокійно спускатися сходами, перебувати в рекреаціях під час перерв,
- пересуватися по центру коридорів, не допускати перебування біля дверей кабінетів, не ховатися за ними,
- не одягати на уроки фізичної культури прикраси, об'ємні закладки для волосся,
- мати короткий манікюр,
- уважно та спокійно користуватися виделками, скляним посудом та іншими приборами в їдальні, використовувати їх тільки за призначенням,
- співпрацювати з адміністрацією закладу щодо створення безпечних умов для навчання, повідомляти про всі недоліки, що можуть призвести до небезпеки життєдіяльності під час освітнього процесу,
- уникати причин нещасного випадку, що може статися із здобувачем освіти під час освітнього процесу: протиправні дії інших осіб (бійки між учнями), невиконання правил безпеки під час перерв, занять у спортивній залі та на майданчику, порушення вимог інструкцій з безпеки життєдіяльності (біг, пустощі під час під час перерви).

2.5. Здобувачам освіти забороняється:

- заходити до навчального кабінету й виходити з нього без дозволу вчителя,
- підходити до вікон, відчиняти їх, схилитися у вікно,
- бігати, штовхатися, кричати, грати в рухливі ігри на перервах без дозволу учителя, а також під час освітнього процесу,
- перехилитися через перила і спускатися перилами сходів,
- допускати грубощі, образи, застосування протиправних дій у розв'язанні конфліктних ситуацій з іншими здобувачами освіти, провокувати іншими словами, діями агресивну поведінку здобувачів освіти, що може призвести до бійки під час освітнього процесу.
- приносити до закладу небезпечні предмети (ріжучі, колючі, вибухові, вогнебезпечні предмети, газові балончики, петарди тощо),
- курити, вживати алкогольні напої, наркотичні речовини,
- виносити із закладу цінності.

3. Вимоги пожежної безпеки

- 3.1. Кожен учень зобов'язаний знати і точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі не панікувати, а виконувати вимоги інструкції та вказівки дорослих щодо виходу в безпечне від вогню місце.
- 3.2. Учні на території закладу освіти заборонено курити і розкидати запалені сірники, застосовувати в приміщеннях відкритий вогонь (факели, запальнички тощо).

- 3.3. На території закладу не можна розкладати багаття, спалювати сміття, відходи, пакувальні матеріали.
- 3.4. Не використовувати у приміщеннях електрокип'ятильники, чайники та інше, не залишати без нагляду вчителя ввімкнені в електромережу електричні прилади.
- 3.5. Під час навчальних занять, масових заходів не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, що живляться електрострумом. У разі виявлення обірваних проводів, неізольованої проводки, іскріння проводки негайно повідомити вихователя, вчителя, адміністрацію, чергових.
- 3.6. Не збиратися під час проведення масових заходів, перерв біля проходів, входів та виходів, сходинок та аварійних виходів.
- 3.7. Не загороджувати предметами проходи, залишати їх завжди вільними для здійснення евакуації у разі надзвичайної ситуації.
- 3.8. У разі виникнення пожежі або аварійної ситуації:
 - негайно повідомити про це вчителя, адміністрацію, чергових;
 - після евакуації вишикуватися в зазначеному місці і під час переклички зазначити свою присутність для обліку евакуйованих дітей. Нікуди після евакуації без дозволу, вчителя не йти;
 - якщо непередбачувана ситуація виходить з-під контролю дорослих, слід терміново зв'язатися за телефонним зв'язком за номером 101, повідомити про пожежу або аварійну ситуацію, назвати своє прізвище, ім'я та адресу закладу освіти, свій телефон або закладу освіти. Коротко описати ситуацію: кількість людей, відкритий чи закритий вогонь, наявність диму.
- 3.9. Правила поведінки під час пожежі в закладі освіти у разі відсутності поруч з учнями дорослої людини.
 - 3.9.1. Пожежа у класі, приміщенні закладу освіти:
 - якщо можна вийти з класу через двері – слід рятуватися самому і допомогти іншим учням;
 - якщо вихід перекрито вогнем, а учень перебуває не вище другого поверху або поряд є дерево чи пожежна дробина, слід вибиратися з класу через вікно;
 - під час пожежі не можна ховатися в глухі кути, під парту, в шафи, у комору тощо;
 - потрібно захищати органи дихання і закрити щілини під дверима (краще вологими ганчірками);
 - подавати сигнали рятувальникам.
 - 3.9.2. Пожежа в коридорі закладу освіти:
 - перш ніж визирнути в коридор, слід торкнутися тильною стороною долоні ручки вхідних дверей. Якщо вона гаряча, відчиняти не можна – там пожежа;
 - якщо ручка дверей холодна, потрібно визирнути в коридор. Якщо там вогонь або багато диму, слід зачинити двері;

- якщо диму небагато, але він іде знизу, це означає, що пожежа на нижніх поверхах. Не можна спускатися вниз, треба зайти в клас, зачинити двері й чекати на допомогу рятувальників;
- якщо неможливо залишити приміщення, слід зв'язатися мобільним зв'язком за номером 101, щоб повідомити про себе. І зачинитися у приміщенні з виходом до вікна;
- якщо пожежа сталася на поверх вище, слід, попередньо захистивши органи дихання, спускатися вниз сходами.

4. Радіаційна безпека, дії у разі надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

- 4.1. Про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій радіоактивного, хімічного, бактеріологічного зараження, катастрофічного затоплення та інших видів небезпеки учні отримують сповіщення від учителів, вихователя, адміністрації закладу освіти.
- 4.2. У разі виникнення надзвичайної ситуації радіоактивного хімічного, бактеріологічного зараження та інших видів небезпеки необхідно чітко виконувати вказівки та інструкції вчителя, адміністрації, медичних працівників.
- 4.3. Здобувачам освіти забороняється:
 - підходити до вікон, якщо евакуацію не було здійснено з приміщення закладу і вони загерметизовані, не відчиняти їх;
 - вживати воду та їжу, не організовану вчителями. Вода в крані може бути заражена, як і їжа, що перебувала на ураженому повітрі.
- 4.4. Якщо в кабінет, у якому ви перебуваєте, через щілини, незачинені вікна поступає уражене повітря, слід негайно повідомити про це вчителя або адміністрацію.
- 4.5. Якщо в кабінеті, у якому ви перебуваєте, наявне забруднення ртуттю, потрібно негайно відійти від зараженого місця, нічого не чіпати руками та негайно повідомити про це вчителя або адміністрацію.
- 4.6. Під час виникнення загрози затоплення чітко виконувати розпорядження й вказівки вчителя. Перебувати у зазначеному місці й слідкувати за тим, щоб була відключена електрика й вода у кабінеті, у якому ви перебуваєте. У разі визначення даних порушень, слід одразу повідомити дорослих.
- 4.7. При снігових бурях, ураганах, смерчах та інших стихійних лихах чітко виконувати розпорядження і вказівки вчителя, адміністрації: перебувати у зазначеному місці. Категорично заборонено підходити до вікон і дверей, відчиняти їх. Чітко виконувати вказівки дорослих щодо евакуації.
- 4.8. У разі надзвичайних ситуацій епідемічного характеру мати при собі ватно-марлеву пов'язку. Не давати засобів особистої гігієни в чуже користування. Користуватися особистим посудом, питною водою та ємкостями для пиття, частіше перебувати на свіжому повітрі й вживати заходів щодо попередження інфекційних захворювань.
- 4.9. У разі виникнення землетрусу й обвалу будівлі закладу, діяти за такими правилами:

- покликати на допомогу (скористатися телефоном мобільного зв'язку, стукати по трубах опалення, голосно кликати на допомогу);
- якщо хтось відгукнувся, повідомити про місце перебування і що сталося;
- спокійно чекати, доки розберуть завал. Намагатися уникнути переохолодження: постелити щось на підлогу, лягти на бік, підклавши під себе руку, коліна підтягнути до грудей;
- якщо ніхто не чує, спробувати вивільнити руки й ноги;
- роздивитися, якими предметами завалено. Якщо вони не надто важкі, обережно розбирати завал, намагатися не зачепити те, на чому все тримається;
- якщо не видно, чим завалено, або предмети, які на вас упали, дуже важкі, терпляче кликати на допомогу кілька годин;
- звільнившись, оглянути себе. Якщо необхідно, надати собі першу долікарську допомогу: зупинити кровотечу, зафіксувати зламану кінцівку.

5. Безпека дорожнього руху. Поведінка на вулиці

5.1. Учні зобов'язані:

- вчити на уроках основ здоров'я, годинах класного керівника правила дорожнього руху, інші нормативні акти стосовно безпеки дорожнього руху та неухильно їх дотримуватися;
- створювати безпечні умови для дорожнього руху, не завдавати своїми діями або бездіяльністю шкоди підприємствам, установам, організаціям, закладу освіти і громадянам;
- виконувати розпорядження органів державного нагляду та контролю щодо дотримання законодавства про дорожній рух;
- рухатися по тротуарах, пішохідних або велосипедних доріжках, узбіччях, а у разі їх відсутності – по краю проїжджої частини автомобільної дороги чи вулиці;
- перетинати проїжджу частину автомобільної дороги, вулиці по пішохідних переходах, а в разі їх відсутності – на перехрестях по лінії тротуарів і узбіч;
- керуватися в місцях із регульованим дорожнім рухом сигналами регулювальника або світлофора (переходити тільки на зелене світло для пішохода);
- не затримуватися і не зупинятися без потреби на проїжджій частині автомобільної дороги, вулиці й залізничному переїзді;
- не переходити проїжджу частину автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, безпосередньо перед транспортними засобами, що наближаються, поза пішохідними переходами, а також у місцях, де встановлені пішохідні чи дорожні огорожі;
- стримуватися від переходу проїжджої частини при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом;
- виходити на проїжджу частину із-за нерухомого транспортного засобу або іншої перешкоди, що обмежує видимість, упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;

- молодшим школярам рухатися додому та до школи відповідно до розробленого класним керівником безпечного маршруту, що є в щоденнику учня;
 - здійснювати посадку в транспортний засіб лише зі спеціального майданчика, а в разі його відсутності – з тротуару чи узбіччя;
 - здійснювати посадку і висадку лише після припинення руху транспортного засобу;
 - не відволікати увагу водія від керування транспортним засобом (автомобілем, автобусом, тролейбусом, трамваем, маршрутним таксі);
 - під час руху на автомобілі бути пристебнутим поясом безпеки, а на мотоциклі в застебнутому мотошоломі.
- 5.2. Учень при користуванні велосипедом без двигуна, має право їздити по спеціальних велосипедних доріжках, а в разі їх відсутності – по краю проїжджої частини дороги, вулиці чи узбіччю.
- 5.3. Учень при користуванні велосипедом без двигуна зобов'язаний:
- використовувати технічно справний та належним чином обладнаний велосипед;
 - не перевозити вантажів, що заважають керувати;
 - не перевозити пасажирів, за винятком дітей віком до 7-ми років на спеціально обладнаному сидінні.

6. Побутовий травматизм.

Попередження та дії у разі нещасних випадків у побуті

- 6.1. Нещасний випадок у побуті - це не пов'язані з освітнім процесом травми, зокрема отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо, які призвели до ушкодження здоров'я потерпілого.
- 6.2. Факт ушкодження здоров'я внаслідок нещасного випадку встановлює і засвідчує лікувально-профілактичний заклад.
- 6.3. Документом, що підтверджує ушкодження здоров'я особи, є довідка з лікувально-профілактичного закладу.
- 6.4. Для попередження побутового травматизму слід чітко виконувати правила безпеки життєдіяльності, бути обережним щодо особистого стану здоров'я та стану здоров'я оточуючих. Застосовувати отримані на уроках основ здоров'я, інших предметів, годинах класного керівника знання щодо запобігання травм.
- 6.5. Правила для тих, хто опинився в небезпечній ситуації:
- оцінити рівень небезпеки. Якщо ситуація загрожує життю і часу на роздуми немає, слід діяти негайно;
 - якщо загрози життю немає, спочатку потрібно заспокоїтися, скласти план дій і виконувати його;
 - якщо потрібна допомога, необхідно звернутися до рятувальних служб, родичів, сусідів, випадкових перехожих.

6.6. Правила безпечної поведінки під час грози:

- при перших звуках грози вимкнути мобільний телефон і не користуватися ним під час грози;
- якщо гроза застала вдома, слід зачинити вікна, вимкнути з розеток електроприлади, не виходити з дому;
- якщо під час грози ви перебуваєте на відкритому місці, слід сховатися в яру, під кущами;
- не можна ховатися від грози під високим поодиноким деревом, високовольтною лінією електропередач, у річці;
- треба відкласти на 15-20 м від себе всі металеві речі;
- якщо гроза застала в автомобілі, слід залишатися в ньому.

6.7. Правила безпечної поведінки в місцях скупчення людей:

- збираючись у місця скупчення людей, потрібно відповідно одягтися;
- після завершення заходу краще зачекати, поки люди вийдуть;
- у натовпі потрібно рухатися разом з усіма, намагаючись бути якомога далі від стін і дверей, до яких можуть притиснути;
- якщо ви впали, спробуйте підвестись, а якщо це не вдається, слід згрупуватися і захищати руками голову;
- не можна ходити на мітинги і демонстрації протесту. Для дітей там може бути особливо небезпечно.

6.8. Правила для тих, хто залишається вдома сам:

- не можна відчиняти двері незнайомим людям, навіть якщо вони назвалися працівниками комунальних служб чи міліції;
- ключі від квартири, будинку треба носити з собою, надійно заховавши або залишити у сусідів, яким довіряють батьки;
- не слід нікому розповідати про цінні речі, які є вдома.

6.9. Правила безпечної поведінки на вулиці:

- слід виконувати, правило п'яти «не»: не розмовляти з незнайомцями, не сідати в машину до незнайомців, не брати нічого у незнайомців, не звертати з дороги від школи до дому, не гуляти надворі після того, як стемніло;
- на вулиці треба поводитися спокійно та впевнено;
- якщо пізно повертаєтеся додому, слід уникати задвірків, пустирів, густих заростей. Краще, якщо батьки зустрінуть і проведуть додому;
- пізньої пори не йти самим далеко від дому.

7. Перша долікарська медична допомога у разі нещасного випадку і травмування

7.1. Перша долікарська допомога – це своєчасна правильна допомога потерпілому до приїзду лікарів.

7.2. У випадку виявлення аварійної ситуації, під час якої постраждалий отримав певні ушкодження, негайно повідомити про це чергового учителя або класного керівника, адміністрацію.

- 7.3. У разі відсутності дорослих слід самостійно викликати швидку медичну допомогу за телефонним номером 103, описавши коротко стан здоров'я та ушкодження, які отримав постраждалий. Обов'язково потрібно вказати відомості про місце перебування постраждалого в закладі, адресу закладу, назвати номер свого телефону.
- 7.4. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом:
- повідомити чергового учителя, за можливості вимкнути мережу живлення;
 - сухою палицею відкинути від потерпілого провід, що перебуває під напругою, відтягти потерпілого від електричних проводів, струмопровідних частин установки. Слід користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф, прогумований плащ тощо. Рекомендовано стати на ізольований предмет (суху дошку, згорток сухого спецодягу);
 - якщо після звільнення потерпілого від дії струму він не дихає, то потрібно негайно зробити штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця. Найбільш ефективним методом штучного дихання є «з рота в рот» або «з рота в ніс»;
 - після завершення вдихання повітря в рот чи ніс потерпілому дати можливість вільного видиху. Частота вдихання повітря потерпілому повинна бути 12-13 разів на хвилину.
- 7.5. Перша допомога при переломах, вивихах, розтягненні зв'язок, суглобів, ударах:
- при переломах, вивихах необхідно надати потерпілому зручне положення, що виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, за її відсутності можна використати палиці, дошки, фанеру тощо;
 - у випадках травми хребта необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо;
 - при переломі ребер необхідно міцно забинтувати груди або стягнути їх рушником під час видиху;
 - при переломах і вивихах ключиці у підм'язову западину слід покласти вату або інший матеріал, зігнути руку в лікті під прямим кутом і прибинтувати її до тулуба;
 - при переломах і вивихах кисті та пальців рук потрібно зробити так: кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинта (пальці зігнуті) прикласти до шини, що має починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінчиків пальців, і перебинтувати;
 - при розтягненні зв'язок суглобів – підняти хвору кінцівку вгору, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, забезпечити спокій до прибуття лікаря;
 - при ударах забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на місце удару холодний компрес. При ударах із синцями не слід класти примочки, місце удару змастити йодом і накласти пов'язку.
- 7.6. Перша допомога при опіках, теплових ударах:

- при наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури;
- при появі різних ознак теплового або сонячного удару потерпілого потрібно негайно вивести на свіже повітря або в тінь, покласти, розстебнути тісний одяг, на голову і на серце покласти холодні компреси, дати пити у великій кількості холодну воду, у тяжких випадках потерпіло облили холодною водою;
- при припиненні дихання або його утрудненні до прибуття лікаря потерпілому роблять штучне дихання.

7.7. Перша допомога при обмороженні, переохолодженні:

- обмороження виникає при місцевій дії холоду на тіло;
- при обмороженні I ступеня слід розтерти обморожені місця тіла сухою теплою тканиною до почервоніння;
- при обмороженні II-III ступенів – накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого в лікарню;
- при легкому ступені переохолодження тіло слід розігріти розтиранням і дати випити кілька склянок теплої рідини;
- при середньому і тяжкому ступенях – тіло енергійно розтерти вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дати багато пити.

7.8. Надання першої допомоги при пораненні й кровотечі:

- перша допомога при пораненні та кровотечі зводиться до обережного накладання на рану індивідуального пакета. При цьому мити рану водою, змивати кров з рани заборонено;
- якщо індивідуального пакету немає, для перев'язування використовуйте чистою тканиною. У цьому випадку приготовлену для перев'язування тканину змочіть йодом так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани;
- при кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хв, не торкаючись рани пальцем;
- за відсутності гумової трубки або стрічки, що розтягується, для джгута можна застосовувати інші матеріали (мотузку, ремінь, рушник тощо).

7.9. Перша допомога при отруєнні:

- причиною отруєння є проникнення в організм людини різних токсичних речовин. Захворювання починається через 2-3 год, інколи через 20-26 год;
- при перших ознаках отруєння звернутися до лікаря або викликати швидку допомогу за номером 103;
- до прибуття лікаря при харчовому отруєнні потерпілому кілька разів слід промити шлунок - примушують випити 1,5- 2 л води, а потім викликають блювання подразненням кореня язика до появи чистих промивних вод. Якщо після отруєння минула 1-2 год і отрута потрапила із шлунка до кишечника, то викликати блювання не слід;
- можна дати 8-10 таблеток активованого вугілля. Потім – багато чаю, але не їжу.

- якщо є підозра, що отруєння спричинене грибами, слід негайно викликати швидку допомогу – кожна хвилина дорога;
 - до прибуття лікарів бажано промити шлунок, а потім випити води або несолодкого чаю.
- 7.10. Перша допомога при ураженні хімічними речовинами:
- якщо хімічна речовина рідка, її треба негайно змити проточною водою впродовж 15-30 хв;
 - якщо хімічна речовина потрапила в очі, слід промивати їх холодною водою впродовж 15-30 хв. Око треба розплющити, а струмінь води спрямовувати до його внутрішнього кутка;
 - якщо речовина суха, її треба струсити чи зняти сухою ганчіркою (не можна здувати, щоб порошок не потрапив в очі). Після цього уражене місце потрібно промити водою;
 - за перших ознак отруєння слід викликати швидку допомогу за номером 103. До лікарні треба взяти посуд та етикетку від хімічної речовини, що викликала отруєння.

Номери екстрених служб:

- 101 – пожежна охорона, МНС;**
- 102 – поліція;**
- 103 – швидка медична допомога;**
- 104 – газова служба.**